

MYSTERIUM TREMENDUM

SEBASTIAN RAINER

panteon

MYSTERIUM
TREMENDUM

MYSTERIUM TREMENDUM

SEBASTIAN RAINER

panteon

Redigovaný přepis rukopisu
Mysterium tremendum
ze soukromé sbírky

Copyright © 2015 by Panteon

Cover © 2015 by Emil Křížka

Nakladatelství Panteon, Národní 21, 110 00 Praha 1

www.knihypanteon.cz | www.facebook.com/knihypanteon

Odpovědná redaktorka: Jana Veselá

Návrh obálky, plakát a trailer: Emil Křížka

Sazba: DTP Panteon

Tisk a vazba: CPI Moravia Books, Pohořelice

Printed in Czechia

ISBN 978-80-87697-33-7

Na sosnové větvi táhne za sebou mrtvou,
černě oděnou ženu, blátem a listím.

THE PLASTIC PEOPLE OF THE UNIVERSE

ERIK chtěl zděšením vykřiknout, ale vzduch, který v té rychlosti nasál mezi zuby, se mu vzpříčil v krku. Zůstala jen otevřená ústa. Panika uzavřela záklopku v plicích a z úst nevyšel ani vánek. Strnule zíral na nečekaný výjev uprostřed silnice. Světlomety automobilu prozářily hustou mlhu a odhalily lidské siluety. Jedna ležela na zádech a druhá se ji za nohy snažila odtáhnout pryč. Když je oslepila záře ze světlometů, strnuly. Cukr, káva, limonáda, čaj, rum, BUM. Vmžiku z nich byly vyděšené mramorové sochy. Bledé tváře Erikovi připomněly *Výkřik* od Edvarda Muncha. Obličej zalitý světlem, černé tečky místo očí a temné díry místo úst.

Ustrnutí. Vincent mu o tajích neverbální komunikace a dědictví našeho limbického mozku kdysi vyprávěl. Ustrnutí bylo a ještě dlouho bude první linie obrany proti hrozbě a nebezpečí. Reakce, kterou si mozek vytvořil už před miliony let. Reaguje reflexivně a okamžitě, v reálném čase, bez přemýšlení. S její pomocí se člověk stal vůči predátorům, kteří měli ve své přirozenosti sledovat pohyblivé cíle, neviditelným. Dnes nám však tato odezva moc nepomáhá. Stává se spíš příčinou mnoha nehod. Zato druhá reakce – *útek* – je daleko účelnější, ale na ni často nezbyvá dostatek času. Jako právě teď.

Auto se na ně prudce řítilo. Zář zahalila vše. Erik instinktivně strhl volant...

Nikdy si o sobě nemyslel, že je dobrý řidič, ale když už seděl za volantem, nedala se mu upřít soustředěnost. Kvůli ní však nebyl schopen udržet pozornost dost dlouho. Do pár kilometrů to ještě zvládal, ale když měl cestovat někam dál, raději jel vlakem, autobusem nebo přenechal řízení své přítelkyni Lucii, která naopak řízení zbožňovala. Tohle ale nebyla dlouhá cesta. Bylo to sotva osm kilometrů, na které by si troufnul vždycky. Přesto se to zvrtilo. Včerejší budoucnost se rozplynula, zítra, které ještě před chvílí považoval za jisté, už neexistovalo. Čas se zhroutil.

Jeli zrovna z důležité schůzky na Pustevnách, horském sedle v Moravskoslezských Beskydech, kde v roce 1898 vznikla dvě bohatě zdobená secesní srubová stavení. Když Erik a Vincent vyšli z Libušína, jednoho ze srubů, byla už tma. Foukal chladný podzimní vítr. Erik si uvědomil, že ho podcenil. Zapnul si šedou mikinu až ke krku a přes hlavu si přehodil kapuci, ale stále to bylo málo. Pokud by ho vypravovala Lucie, určitě by mu řekla, ať si vezme vaťák, a ne tuhle omšelou mikinu s koženými záplatami na loktech. Byla ale v práci, když odjížděl.

Erik se otočil k Libušínu a stáhl si otrhané rukávy přes dlaně. *Často i v haleně chatrné najdeš rozumy jadrné*, vybavil si jeden z citátů v interiéru Libušína. Tmavá silueta stavby se zlověstně tyčila k inkoustovému nebi. Zmocnila se ho tíseň. *Prohrál jsem. Zase jsem ustoupil a nechal se přemluvit.*

Vincent ho plácl přes rameno: „Máš to v suchu, Lucie bude mít radost.“

Lucie možná, ale já jsem zase prohrál, pomyslel si a krotil v sobě zklamání ze sebe samého.

Pracovat na smytých freskách Karla Štapfera byla sice pocta, ale

Erik chtěl něco víc. Chtěl se stát uznávaným malířem. Umělcem, na kterého nikdo nezapomene. Nikdy si nepomyslel, jak těžké to může být. Jednou se pokusil Lucii naznačit, že začne pracovat jen na svých autorských malbách, ale hned ho uzemnila odpověď: *A z čeho prosím tě budeme žít?* Nesnášel tu větu. Jako by být sám sebou znamenalo umřít hladu. Samozřejmě Lucii svým způsobem chápal, protože její otec byl také umělec a dopadl odstrašujícím způsobem. *Ale sakra, já nejsem Ota! To by si měla uvědomit. Uchlatal se k smrti jen kvůli tomu, že nevěřil sám sobě.*

Vincent obešel auto a zarazil se. Erikův obličej byl napjatý a mírně zkřivený, obočí svrstělé a na čele vrásky.

„Co je ti, ty nemáš radost? Vždyť za to budou dobrý prachy.“

„Ale jasně že mám, jen se toho trochu bojím,“ zalhal Erik a sáhl na studenou ručku od auta. Dveře vrzly. Vincent obešel staré zelené Aro M 461 s plachtovou zádí a podivil se.

„Čeho? Prosím tě, s tvým talentem?“ zakroutil hlavou a nasedl. Protřel si studené dlaně a pohlédl na Libušín. „Ten Jurkovič nebyl žádný hlupák, co?“

Erik jen mlčky přikývnul. Záviděl. Dušan Jurkovič nebyl jen architekt, navrhoval nábytek, byl etnografem, a hlavně výrazně ovlivnil soudobou architekturu. To bylo přesně to, co by si přál Erik. Rozvinout své bláznivé myšlenky a projevit svůj talent. Zapsat se ve světě malby stejně jako Jurkovič ve světě architektury.

„Jedem, Eriku. Je mi zima a za chvíli mi začíná služba,“ přerušil ticho Vincent. Sloužil u hornobečvanské veřejné bezpečnosti už přes pět let. To on mu o téhle práci řekl. *Příslušník má konexe všude, Eriku, to bys měl vědět.* Lucie mu za to byla daleko vděčnější než on.

„Jasně, jedeme,“ odpověděl Erik. Nastartoval, vycouval

a vyrazil po silnici dolů do kněhyňského údolí. Vjeli do lesa a po několika prudkých serpentínách se ocitli v husté mlze. Mlčky projížděli zatáčkami, netušíce, co je čeká. Přitom stačilo tak málo. Chvilí se zdržet, zapříst s Vincentem hovor, prohodit čtyři pět slov navíc, a nic by se nestalo. Ta dvojice by byla dávno pryč, oni by projeli tou osudnou zatáčkou jako nic a pokračovali by domů. Erik za Lucii a Vincent do služby.

Osud měl jiné plány. Seběhlo se to tak rychle, že nikdo nestačil ani hlesnout. Žádný překvapivý výkřik nebo obvyklé „POZOR!“, které by proťalo mrazivé ticho. Erik strhl volant a svět se roztočil. Jako by se z auta stala pouťová atrakce. *Dámy a pánové, přistupte blíže! Máme tady senzační světový unikát, kolotoč, který rozhodne, jestli jste hodni svého života, nebo ne.* Kvílení gum a kolem jen mléčná mlha zahalující statné smrky. Erik čekal, o který z nich se nakonec zastaví. Který z kmenů se promáčkne do auta a zdevastuje jednomu nebo druhému vnitřnosti a poláme kosti. Nebo snad narazí někde předkem, a Vincent vyletí jako kámen z praku. Proletí čelním sklem a střecha mu skalpuje hlavu. Dopadne na tlející listí s obnaženou lebeční kostí a kus kůže s vlasy se bude houpat napravo od zpětného zrcátka. Lidská paruka přilepená krví k chladné oceli. Neslavný konec příslušníka veřejné bezpečnosti. *Já nejspíš skončím uvězněnej mezi sedadlem a volantem. Nohy na sračky. Volant mi ze žeber udělá třísky. Plíce prasknou a místo vzduchu se do nich vlije krev. Deset, nebo dvacet vteřin bude trvat, než se udusím?*

Tyhle myšlenky prolétly Erikovi hlavou jako uragán. Auto se točilo. Okna se mlžila. Motor vyl jako smečka hladových vlků. Dezorientovaný Erik pevně svíral volant, brzdu sešlápnutou až na podlahu. Vincent se držel úchytky nad bočním

okýnkem a třestil oči do mlhy. Nebylo vidět nic, jen šedobílý kal. To, že se auto točilo, vnímali hlavně žaludkem. Odstředivá síla je tlačila na levou stranu.

Uprostřed lesů by čekali laň nebo srnu, ne nějaký hloupý pár. Tihle dva nerozvážní blázni odklonili budoucnost na jinou kolej. Způsobili paniku. Větší, než kdyby šlo o vysokou zvěř. Šlo přece o lidské životy!

Auto náhle zastavilo. Ozvala se rána. Vincentova hlava narazila do bočního skla. Stáli v protisměru napříč silnicí. Oddechli si. Všude kolem se rozhostilo ticho. Do něj se ozýval pravidelný rytmus blinkru. *Musel jsem o něj zavadit během smyku.* Světlomety se v mlze stále snažily vypátrat zbytky minulosti. Rozrušeně seděli v tichu auta. Překvapení, že do ničeho nenarazili.

Zvládl jsem to. Jsme v pohodě. Žijeme, uklidnil se Erik a nechal ruku spadnout do klína. Byla vlhká a třásla se. Druhou pořád svíral volant, nohy křečovitě tiskly pedály k podlaze. Byl stále v šoku.

Podíval se na Vincenta. Ten divoce dýchal a zíral ven. Po chvilce zvedl ruku a sáhl si na pravý spánek a prohlížel si dlaň. Byla čistá. Oddechl si a zíral skrz pavučinu rozpraskaného skla na zamlžený les. Erik pustil volant a ruce se mu pro změnu chvěly v klíně. Nemohl je zastavit. Najednou si uvědomil hroznou věc. Tohle nebyl konec. *Kde jsou ti dva?* Tělem mu prolétl nesnesitelný pocit úzkosti a strachu. Uvědomil si, že v té rychlosti na něco najel. *To nemůže být pravda!* Zaslechl dunivé kroky. Vynořila se mu představa, která vůbec nesouvisela s jeho současnou situací – ať už to byla jakákoli situace. Byla to představa jeho otce, jak běží po ocelových schodech.

Když byl ještě malý kluk, rád se vkrádal do parní pily a pozoroval, jak se porcuje dřevo. Otec ho varoval. *Odletí nějaké kus polena nebo se na tebe svalí kláda, a jsi nadranc. Radši sem nechod.* Přesto se několikrát vkradl dovnitř. Líbilo se mu, jak zajížděl pilový list do dřeva. Ten gejzír pilin a ostrý hlasitý zvonivý zvuk. V den, kdy se stala ta nehoda, se tam s Vincentem vloupal z úplně jiného důvodu.

Tím důvodem byla fotka. Když se Erik ráno před školou stavil na pile za otcem, aby ho pozdravil, slyšel chlapy, jak si o ní povídají.

Po škole vlezli zadním oknem do šatny. Řada plechových skříněk, vůně dřeva a potu. Za dveřmi hučela pila a oni prohledávali skříňku po skříňce. Všude jen oblečení a zápach zpocených ponožek.

„Ty vogo, tady něco je,“ zašeptal Vincent. Našel však jen mastné papíry od svačiny.

„Musí to tam být. Chlapi se o tom ráno bavili,“ pobízел ho Erik.

Vincent zašmátral úplně dozadu.

„Počkej...“ a už něco tahal.

„Ty vole, to je nářez!“

„Ukaž mi to,“ natáhl ruku Erik, ale Vincent rychle přešel k oknu. Na fotce seděla žena v křesle. Mezi obnažená velká ňadra jí spadaly korále. Nohy ledabyly rozhosené a mezi nimi černý chomáč chlupů. Erikovi to připadalo jako nějaké malé zvíře. Ale raději mlčel.

„To je drn,“ smál se Vincent.

„Jaký drn?“

„No přece pořádná pulina.“

Se zaujetím zkoumali fotografii a potměšile se hihňali. Erikovi

se nahé ženské tělo zdálo trochu legrační, ale přesto ho vzrušovalo.

„Bereme ji?“

„Co když na to přijdou?“

Erik neodpověděl. Strnul. Přiložil Vincentovi na ústa prst. A šeptl „pšššt“. Motor pily se najednou zastavil. Oba dva trhli hlavami ke dveřím, potom se rychle podívali na sebe.

„Zdrháme!“ Vincent skočil k oknu.

Erik hodil fotku zpátky do skříňky.

„Počkej!“ Šel opatrně ke dveřím.

Z hangáru se ozvalo: „Kurva, dělej něco! Josef to schytal!“ Z hlasu byla znát panika.

Erik vystrašeně otevřel dveře do hangáru a hleděl směrem k pile. Nad hlavou mu duněly kroky. Byly rychlé a naléhavé. Patřily otci. Běžel na pomoc.

Už mu došlo, proč si vybavil ty kroky. Chtěl otce tady. Přál si, aby mu pomohl. Měl hrozné tušení, že to, co se stalo tenkrát na pile, bylo jen slabým odvarem toho, co se skrývalo za hustou mlhou. Dunivé zvuky sílily a on si uvědomil, že je to jeho vlastní srdce rozpumpované strachem a obavou.

Čas se pomalu zase rozbíhal.

„Co to sakra bylo?“ přerušil ticho Vincent.

Erik mlčel a jen zíral před sebe do kalné záře.

„Není to tvoje chyba,“ ujišťoval ho Vincent, natáhl se před něj a přepnul dálková světla.

To, co se před nimi objevilo, je tvrdě zasáhlo. Ozářená a oslepená postava se smrtelně bledou tváří. Krví zmáčené dlouhé vlasy přilepené na tváři poseté rudými kapkami. Mladý muž se potácel k nim, zkřivená ústa a nepřítomný pohled. Prokolébal

se kolem auta, šokem zasažené snad všechny smysly. Ruku přilepil na boční sklo a rudou linií rozdělil výhled z okýnka na dva samostatné obrazy. První z nich se snažil uvěznit noční mŕru za mřížemi ze stékajících kapek krve, druhý poskytoval pohled na poklidnou silnici ve světě, kde se budoucnost vydala předpokládaným směrem. Ta druhá, ležící postava byla stále v mlze někde před nimi.

Tehdy na pile měli Erik i Vincent výhled na zraněného muže taky zakrytý. Do poslední chvíle nevěděli, co se tam přesně stalo.

Za pilou se zmítaly nohy a patami ryly do země. „Dělejte někdo něco, nebo vykrvácí!“ vzlykl muž stojící nad poraněným dělníkem, který řval bolestí. Jeho otec seběhl schody.

Erik stál ve dveřích a bez dechu sledoval paniku kolem. Dva muži se zakrvácenýma rukama se skláněli nad tělem a zakrývali Erikovi výhled. Bylo slyšet jen bolestné sípání a sténání.

„Nešahajte na něj,“ vykřikl otec. „Pozor!“ rozkázal a muži ustoupili.

„A kruci,“ chytil si otec hlavu do dlaní.

Erik zahlédl zraněného. Muž zvedl hlavu. Kus dřeva dlouhý jako Erikovo předloktí měl vražený v obličeji. Erik sledoval otce. Neměl v očích strach ani děs, byl klidný, stejně jako když si on odřel koleno nebo přivřel prst. Dřepl si a klidným hlasem řekl: „Bude to dobrý, vydrž!“ Pomalu mu nadzvedl hlavu a požádal ostatní o pomoc. Opatrně ho odnesli do auta a odvezli.

Když se otec vrátil do kanceláře, sedl si s lahví rumu do křesla v kanceláři a nohy položil na stůl.

Ze stínu stolu se vynořila dětská ruka.

„Co tu děláš, Eriku?“

„Tati. Já jsem to viděl.“

„Pojď sem za mnou.“ Posadil si ho na klín. „Co jsi viděl?“

„Viděl jsem toho chlapa, co se mu to stalo.“

„Jak to, žeš to viděl? Víš, že když se maká, nesmíš se tu motat. Vidíš, jak je to tady nebezpečný.“

Erikovi se zaleskly oči.

Otec ubral na hlase a objal ho. „Teď se ti o tom bude zdát, ty prdolo.“

Erik se mu odlepil od ramene a podíval se na něj. „On umřel, že jo?“

„Ne,“ uculil se otec a pohladil Erika po vlasech, „měl štěstí, ale přišel o oko.“

„To jako že bude vypadat jako ten obr?“

„Jakej obr?“

„No Kyklop přece.“

„Jo ten. To ne. Dají mu určitě skleněný.“

„Jsem na sebe naštvanej, že jsem se díval.“

„To nebud'. Aspoň vidíš, co se může stát. Víš, Eriku, někdy je lepší se dívat a nezavírat oči. Nutí tě to být odolnější. Víš, kolik mrtvých a zraněných lidí vidí doktoři? Proto nám pak můžou s jasnou hlavou pomáhat. Nikdy jsem se takovým věcem nebránil a to možná Josefovi zachránilo život. Takový věci tě udělají odolnějším. Chápeš?“

Erik však po otci tenhle dar nezdědil. Nebyl tak silný jako on. Když se něco stalo, raději couvl zpět a díval se, jak to jiní vyřeší. Proto teď seděl v autě a odmítal zjistit, co se vlastně stalo. V ústech měl hořkost a v žaludku kámen. Stále čekal

druhou postavu, že se odněkud vynoří a bude v pořádku. A on si oddechne. Nebo se prostě probudí a uvědomí si, že to byla jen noční můra. Tyto konejšivé úvahy mu jen připomínaly pravdu, kterou si nechtěl připustit. Nejspíš zůstala na místě. Bez hnutí, utopená v mlze na studené mokré silnici. *Ne. To ne!* Zoufale se snažil udržet v klidu. Opakoval si otcova slova: *Bud' odolnější. Bud' odolnější.* Ale prohrával. Byl zoufalý. Začal bušit do volantu, křičel a v duchu si opakoval: *Bud' odolnější. Bud', sakra, odolnější!* Košile mu zvlhla potem a lepila se na tělo jako mokré listí. Čelní sklo se zamlžilo. Vincent ho otřel a znovu vyhlédl ven. Mlha na chvíli zřídla a odhalila drtivou skutečnost. Několik metrů před nimi vystupoval z mlhy nehybný obrys těla.

Erikovi se do očí vedrally slzy. Vincent se na něj chápavě po díval a neubránil se lítosti.

„Uklidni se! Nebyla to tvoje chyba. Věř mi!“

Erik se opřel čelem o volant. Strach a výčitky ho uvěznily v plechové vzpomínce na otce. Neměl sílu z auta vystoupit, ani zůstat. Vincent mu položil ruku na záda.

„Eriku, uklidni se! Musím teď zajistit místo nehody, aby se nestalo ještě něco horšího. Rozumíš? Zůstaň v autě. Rozumíš?“

Erik jen přikývl.

Vincent vystoupil a zavřel dveře. Erik pozoroval, kam se Vincent dívá. Pozornost upřel na pravé kolo. Očima přejel až téměř k bočnímu okýnku a znechuceně protáhl obličej. Ta představa, co asi vidí, byla odporná. Přestával si dělat naděje. Tady by nepomohl ani jeho otec, ani otrlý doktor. Tohle nebude tříška v oku. Tady slova *to bude dobrý, z toho se dostane* nebyla namístě.

Vincent se taky pomalu dostává z šoku a začíná si skládat mozaiku předchozích událostí. Měl to v popisu práce, byl přece policista. K podobným případům ho volali často. Jednou byl u nehody, kdy nákladní auto srazilo cyklistu. Řidič auta s návěsem nevěřil vlastním očím. Projel kolem cyklisty a ten se dostal mezi auto a návěs. Nic neslyšel, jen ve zpětném zrcátku viděl vylétnout kolo do vzduchu. Dupl na brzdy a rychle vylezl ven. Z příkopu se vyhrabal chlap a volal: „Doufám, že je v pořádku kolo!“ Ten chlap si ani neuvědomoval, jaké měl štěstí. Tohle ale bylo jiné. Tady se štěstí zapomnělo dostavit.

Když projeli zatáčkou, ležela přes silnici dívka a nějaký kluk se ji snažil odtáhnout pryč. Vynořili se nečekaně z mlhy. *Co tam proboha dělali?* ptal se sám sebe Vincent, stejně jako Erik. Nestihli zabrzdit. Nikdo by nestihl. Bylo to moc nečekané, moc rychlé. Nohy Erikovi nejspíš zdřevěněly a jediné, na co se zmohl, bylo strhnout volant, jak nejvíc to šlo. Jenže bylo pozdě.

Vybavil si, jak to pod pravým kolem křuplo. Pak Erik dupl na brzdou. Auto se svezlo do smyku a roztočilo se.

Vincent se podíval soucitně na Erika. Seděl v autě jako chycený a usvědčený pachatel.

Na téhle silnici se už stalo hodně nehod. On sám vyjížděl nejmíň ke třem. Vždycky to ale byly srážky s lesní zvěří. Byly bez zranění, jen šok a rozklepaná kolena. Navíc ho pak starý Horvát často pozval na srnčí guláš. *Dneska ze srnčího guláše nebude nic.* Bylo to absurdní, ale té myšlence se zasmál. Dalo mu to trochu nadhledu a odstupu. Musel tady být přece oporou.

Udělal ještě pár kroků a zastavil se. Zavrtěl hlavou a potom se podíval na Erika. Vypadalo to špatně. Moc špatně.

Z dálky se přibližovala světla. Vincent se rozběhl proti nim, rozpráhl ruce a začal mávat a navádět automobil ke krajnici. Už měl všechno pod kontrolou, jako by dnes sloužil.

Erik sebral síly, přetrhal okovy strachu a vystoupil z auta. Zvuk spícího lesa mu zněl v uších jako průmyslová hala. Za zády uslyšel sténat chlapce.

„Co jste tu kurva dělali!? Slyšíš!?“ rozkřičel se na něj.

Otázka chlapci prolétla kolem uší bez povšimnutí. Dál seděl a mumlal si něco do mezery mezi koleny a rukama si je tiskl k hrudníku.

Řidič z příjíždějícího auta vystoupil s rukou na ústech. Zděšeně kroutil hlavou a po Vincentově rozkazu rychle nasedl zpět do auta. Rozjel se a opatrně projel kolem. Erik se střetl s jeho očima. Byly podobné očím těch mužů na pile. Vyděšené a znechucené zároveň.

Udělal pár kroků vpřed, ale nohy jako by mu přirostly k zemi. Báł se. Sledoval les a všechno kolem. Vyhybal se tomu, co měl přímo před sebou. Důkaz, že se všechno zvrtilo. Bylo scestné si myslet, že existuje nějaký mezník hrůzy, jakou může lidská mysl zažít. Tohle bylo něco, co nezvládal. Na tohle ho otec nepřipravil.

Pohled mu sklouzl k bezvládnému tělu. Měla červené šaty, štíhlou postavu. Byla to určitě hezká dívka, ale její obličej už nikdo nikdy neuvidí. Dlouhé vlasy přilepené k asfaltu. Žaludek to nevydržel. Vyzvracel se přímo uprostřed silnice. Zavrával dozadu a chytil se kapoty, aby se neskácel k zemi. Rychle se vrátil do auta. Seděl a snažil se bojovat. Marně. Vždycky si myslel, že je odolnější, ale to platilo v jeho světě. Tady prohrával. A to jen proto, že ještě nebyl schopen vidět

souvislosti. Čekaly ho události, které si teď ještě neuměl ani představit.

LUCIE podrážděně semkla rty, až zbělely. Při pohledu na stůl rozhořčeně zavrtěla hlavou a nešetrně sáhla po časopise o umění. Kdyby tady teď byl Erik, nejspíš by přesně odhadl, co by mu řekla. *Takže já se snažím jako kráva blbá, a to úplně zbytečně, protože ty pošleš všechno ostatní k vodě jen kvůli svému snu. Ta nehoda ti nejspíš vrazila klín do hlavy a udělala z tebe rozpolcenýho bezohlednýho sobce.* Opravdu se jí teď něco takového honilo hlavou, protože Erik na opravu fresek v Libušíně evidentně kašlal. *Ale proč?* Obě stavby na Pustevnách projektoval jeho oblíbený slovenský architekt. Stavby jsou tak kouzelné, že by od nich nikdo nečekal opravdovou funkčnost, a přesto je v Maměnce ubytování a v Libušíně restaurace. V druhé budově při výměně několika dřevěných šindelů zateklo a voda poškodila vnitřní freskovou výzdobu, kterou podle kreseb Mikoláše Alše vymaloval akademický malíř Karel Štapfer. Tyto podrobnosti měla od něj, byl Jurkovičem posedlý, a najednou nezáměr. Erik musel na tuhle práci kývnout. Byla to jejich poslední šance. *Co zatraceně chystáš za mými zády, Eriku?*

Když dnes ráno otevřela oči, vůbec nečekala, že ji zase takhle vytočí. Po pár předešlých chmurných dnech přišlo krásné podzimní ráno. Lucie z tak slunečného dne nechtěla propásnout ani vteřinu. Rozespálá zašmátrala rukou vedle sebe a vzdychla. Druhá půlka manželské postele byla prázdná. *Sakra, kam zase*

jel? Chtěla si dnes někam vyjít. Projít se mezi stromy a cítit na kůži poslední teplé paprsky. Zklamaná se přetočila na záda a zahleděla se na flekatý strop. To byl další podnět k povzdechu. Ať už se snažila udržet bydlení v jakémkoli únosném stavu, tahle budova jí stále vzdorovala. Rozpadala se a chátřala. *Co bys, holka, chtěla? Můžeš být ráda, že máš střechu nad hlavou.* Tahle stavba nikdy nebyla navržena k bydlení. Bylo jí trapně, když se někdo zeptal, kde bydlí, a ona musela přiznat, že v parní pile. *A proč?* Nejrady by odpověděla: *Protože jsem kráva blbá...* Ať už k tomuto místu měla jakoukoli averzi, snažila se druhé patro zděné části pily udržovat čisté a útulné.

Lucie pracovala jako matrikářka na národním výboře. Měla ráda pořádek. Tužky ořezané, květiny na oknech natočené nepohlednější stranou ke dveřím. Když odcházela, uklidila vše ze stolu a ze skříněk na přesné místo určení. Tam v práci jí to šlo, ale udržet pořádek doma bylo nemožné. Erik uměl během několika minut rozbombardovat celý byt i s přilehlým hangárem a parní pilou.

Než se stala majetkem Československých státních lesů, vlastnil celou tuhle zříceninu Erikův otec, který zde krátce působil jako vedoucí provozu. Až do své smrti. Lucie měla podezření, že hlavním důvodem jeho nevyjasněného úmrtí byl německý původ. Proto pokaždé, když žádala o nějakou práci pro Erika, o jeho otci raději mlčela.

Přízemí pily nepoužívala ani ona, ani Erik. Byly tam zchátralé šatny a dvě místnosti zázemí. V jedné byl kotel se zásobami dřeva a ta další, velká jako dvě školní třídy, sloužila kdysi jako dílna. Do bytu – aspoň tak tomu říkali – se muselo jít přes velký dřevěný hangár. Napravo stála obrovská parní pila. Mo-

hutné litinové kolo se vynořovalo ze země do výšky asi dvou metrů s řemenem širokým jako její dlaň a silným jako palec. Řemen, který nejspíš celou pilu poháněl, vedl k menšímu kolu někde uvnitř válcovitého těla pily. Na něm bylo pár budíků a nahoře nějaké písty. Nedovedla si ani představit, jak strašidelně musí ten stroj vypadat, když je puštěný. *Brrr*. Byla nesvá pokaždé, když šla kolem.

Na podlaze pod vrstvou zašlapaných pilin a úlomků kůry vystupovaly částečně skryté koleje. Vedly až k dřevěné bráně, kde se na vozíky nakládaly oklestěné kmeny stromů z aut, která jezdila přímo z okolních lesů. Dnes už bránou projížděl jen Erik ve svém aru. Otevřel hangár a parkoval přímo vedle pily.

Do druhého patra se šlo po přímém ocelovém schodišti, jež přiléhalo k cihlové zdi. Na konci byly dveře do haly.

Lucie vstala z postele. Dnes neměla chuť se převalovat, protože Erik byl pryč. *Zdrhnul, když jsem ještě spala, aby nemusel poslouchat moje rozmlouvavý kecy. Zase jel na to místo. Jako by ji tím mohl vrátit mezi živý. Jo, byla to tragédie! Ale museli jít přece dál. Do prdele, Eriku, vzpamatuj se!* Vyšla z ložnice do haly. Vlevo vedle dveří, odkud vyšla, byl vstup do koupelny. Přímou před ní byla kuchyň. Uprostřed haly téměř nad její hlavou, naproti vstupním dveřím, vedlo přímé betonové schodiště do Erikova ateliéru. Obešla ho a s pohledem upřeným na chladnou popraskanou podlahu došla až ke vchodu. Ta podlaha byla katastrofální. I kdyby ji vypiglovala jakkoli, nikdy s ní nemohla být spokojená. Jak ráda by se prošla bosa po koberci s dlouhým vlasem a zabořila do něj prsty. Na to ale neměli. Byla z toho stále zoufalejší. Měla snad poslechnout mámu?

Varovala ji před soužitím s umělcem. Tloukla jí do hlavy:

Budeš na všechno sama. Podívej se, jak těžké jsem to měla já, a na konec se upil k smrti. Nikdy jsem se od něj nedočkala uznání a o ostatních ani nemluví. Všichni vzpomínají jen na něj. Jaký to byl znamenitý sochař a jaká s ním byla sranda. Ženské mi ho dokonce záviděly, ale přitom málokterá by s ním vydržela žít. To chceš taky takhle dopadnout?

Lucie chtěla být především lepší ženou než její matka. Věděla moc dobře, co dělala špatně, ale říct se jí to nikdy neodvážila.

Jednou, když se otec vrátil z Ostravy, kde pracoval na pomníku padlých, se její matka zase předvedla. Lucie slyšela, jak mu chvíli mazala med kolem huby, než se ten blázen přiznal.

Pracoval tvrdě celý týden. Ruce měl mozolnaté, oči unavené. Pět tisíc donesl, jak slíbil, ale z nějakého důvodu na sebe prozradil, co provedl. Možná, aby si ho matka víc vážila, ale to se přepočítal. Když po třech dnech práce od rána do večera pomník dodělal, zašel do hospody. Dal si pár piv a později zjistil, že ho okradli. Báł se přijít bez peněz domů. Kolega, který s ním pracoval, mu na druhý den sehnal práci na hřbitově. Tehdy byl v dole tragický zával, při kterém zemřelo přes třicet horníků. Bylo třeba rychle vysekat jména na náhrobky. Ve dne v noci otec pracoval, aby vydělal, o co ho okradli. Nakonec zhroucený přijel domů a opravdu položil peníze na stůl. Když přiznal, co se mu přihodilo, obula se do něj: *To se může stát jenom tobě, ty pitomče! To mi chceš říct, že jsi mohl donést deset tisíc? To ses musel ožrat tak, že ani necítil, že ti někdo šmátrá v kalhotách? Většího pitomce jsem fakt ještě neviděla. Přijít o pět tisíc...*

Matka byla silná autoritativní osobnost, vedle které se dalo těžko dýchat. Ale ona taková musela být. Musela, protože Ota jí nedal na výběr. Byl to lehkovážný bohém s dobrým srdcem.

Nechtěl se s ní hádat, zápolit a bojovat, protože ona byla výřečnější, inteligentnější. Bohužel ne dost moudrá na to, aby pochopila, že člověka nelze předělat k obrazu svému. Tak, jak postupně ničila jeho, ničila i sebe samu. Po otcově smrti se od ní Lucie odstěhovala a navštěvovala ji zřídka.

Chvíli jen tak stála v hale a dívala se kolem sebe. Na skvrnitých stěnách visely Erikovy obrazy. U dveří pak *brutus*. Tak říkala velké kopii Tiziana. Nesnášela ho. *Co na něm Erika tak fascinuje? Parta chlápků pověsila na strom svého kámoše a stahují ho z kůže. Jeden jim k tomu dokonce hraje. A proč tam namaloval to dítě? Copak by se na něco takového mohlo dívat? A ti psi – ježíš – jeden velkej podvraták, kterej vypadá jako Holčákův Azor, a ten druhý, fuj! Líže tu krev.*

Lucie odvrátila zrak. Kdyby bylo na ní, pověsila by ho malbou ke zdi. Erik jí horlivě vyprávěl o mytologii a o hudebním souboji Apollóna a Marsya, ale to ji moc nebralo. Strávil jeho malováním spoustu času, který mohl využít pro něco užitečnějšího.

Podívala se na nohy a zkroutila prsty. Podlaha byla chladná. Pootočila se od vstupních dveří a pohlédla na dveře na konci schodiště. Jeho doupě. *Tam by měl sedět a připravovat se na fresky. Vyrábět šablony.* Podle ní to byla nejlepší cesta, jak se dostat z té traumatizující nehody. *Proč se to vlastně přihodilo?* Nemohla tomu nějak zabránit? Možná kdyby řídila ona... *Sakra! Nemůžu být přece za všechno zodpovědná! Nemám sílu, pořád všechno zachraňovat.*

Vyšla po schodech a otevřela dveře. V malířském ateliéru byla sice velká okna, ale i tak to tu působilo ponuře. Slunečnímu svitu bránily koruny stromů a orientace na sever. To